

18.05.2020r.- poniedziałek

Witam na kolejnej lekcji Historii i kultury Kaszubów!

**ZRZESZENIE
KASZUBSKO-POMORSKIE**

JO!/TAK!
Jem Kaszëbą!

Temat: Ruch kaszubski po 1945 roku

* zapiszcie wraz z datą

* zapiszcie zagadnienia

1. Postawa kaszubskich działaczy społecznych wobec nowych władz
2. Pierwsze inicjatywy powojenne
3. Obrońcy interesów kaszubskich: geneza Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego

* zanotujcie proszę w zeszytach przedmiotowym

*Po zakończeniu II wojny światowej władzę w Polsce zdobyli komuniści. Początkowo chcieli oni pozyskać zaufanie Kaszubów, dlatego pozwolili im na **organizację w 1946 roku Kongresu Kaszubskiego**, na którym podsumowano dorobek kaszubskiego ruchu regionalnego. Przez następne dziesięć lat komunistyczne państwo uniemożliwiała podjęcie szerszych działań przez regionalistów z Pomorza. Sytuacja ta zmieniła się dopiero w **1956 roku**, kiedy w **Gdańsku** zezwolono na założenie **Zrzeszenia Kaszubskiego**. Było to samorządne **stowarzyszenie**, którego celem był rozwój kultury kaszubskiej. Wśród jego członków znaleźli się przedwojenni działacze i byli partyzanci Gryfa Pomorskiego oraz młodzi regionaliści, z **Lechem Bądkowskim i Tadeuszem Bolduanem** na czele. Działacze tej organizacji nawiązali współpracę z innymi grupami pomorskimi, które także borykały się z problemami z władzą. W **1964 roku** razem z Kociewiakami i Krajniakami utworzyli oni **Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie**. Od **1963 roku** regionaliści kaszubszy wydają własny miesięcznik – „**Pomerania**”.*

* teraz zapoznajcie się z tekstem

Kiedy pod koniec lat 40. komuniści uzyskali pełnię władzy w kraju i rozbili opozycję, ich stosunek do Kaszubów radykalnie się zmienił: władze totalitarnego państwa systematycznie likwidowały wszelkie przejawy aktywności środowisk regionalnych. Pomorskich autochtonów traktowano z daleką idącą podejrzliwością – kaszubszy działacze znajdowali się pod czujną obserwacją Urzędu Bezpieczeństwa.

W latach 60. aktywność Zrzeszenia była ściśle kontrolowana przez państwo, jej członkom udało się jednak wypracować podstawy ideowe i metody działania umożliwiające skuteczną pracę na rzecz rozwoju społeczeństwa i kultury Kaszubów.

W latach 70. członkowie ZKP porzucili problemy polityczne i skoncentrowali się na pracy w dziedzinie kultury regionalnej, związanej z historią, literaturą i językiem Kaszubów. Nie zapomnieli także o kwestii wychowania obywatelskiego, choć w totalitarnym państwie komunistycznym kształtowanie postaw demokratycznych pozostawało siłą rzeczy w sferze teoretycznej.

W latach 80. – w wolnej Polsce możliwe stały się skuteczne starania o ochronę i rozwój języka kaszubskiego, a zainicjowane dyskusje doprowadziły do gwałtownego rozwoju kaszubskojęzycznej literatury. Już u progu lat 90. język kaszubski trafił do szkół. Dopiero przyjęcie ustawy o języku regionalnym w 2005 roku dało mocne uzasadnienie prawne obecności kaszubszczyzny w szkołach.

W III RP nastąpił także dynamiczny rozwój instytucji kaszubskich. ZKP utrzymało swoją dominującą pozycję, pojawiło się jednak wiele innych ważnych organizacji, np. skupiający naukowców Instytut Kaszubski czy Stowarzyszenie Ziemi Puckiej, które doprowadziło do utworzenia Radia Kaszebe. Pierwsze dekady wolności zaowocowały również powstaniem licznych instytucji kultury na Kaszubach – założono m.in. Muzeum Muzyki i Piśmiennictwa Kaszubsko-Pomorskiego w Wejherowie.

* korzystając z notatki i przytoczonych tekstów proszę, abyście wykonali w zeszycie kilka ćwiczeń;

ĆWICZENIE 1

Połączcie podane wydarzenia z odpowiednimi datami.

1946r.	śmierć Lecha Bądkowskiego
1956r.	powstanie Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego
1963r.	ukazanie się pierwszego numeru „Biuletynu Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, czyli późniejszej „Pomeranii”
1964r.	założenie Zrzeszenia Kaszubskiego
1984r.	I Kongres Kaszubski

ĆWICZENIE 2

Zapoznajcie się z zamieszczonym tekstem, a następnie odpowiedzcie na pytania.

Polskie miesiące – „Październik 1956” i „Grudzień 1970”, a i „Marzec 1968”, a przede wszystkim „Sierpień 1980”, miały szczególnie duże znaczenie dla społeczności kaszubskiej. (Charakterystyczne, że jeden z sekretarzy wojewódzkich tłumaczył swoim słuchaczom w Rzeszowie, iż tragiczne wydarzenia z grudnia 1970 r. w Gdańsku miały miejsce dlatego, że pozostało tam wielu Kaszubów i ludzi pochodzenia niemieckiego, wrogich ideom socjalizmu i PRL). Lokalne środowiska i elity regionalne od 1956 r. zapoczątkowały zorganizowaną działalność społeczną pod nazwą Zrzeszenia Kaszubskiego, a od 1964 r. – Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego, i szerzej oddziaływały na instytucje państwowe. Następowala daleko idąca współpraca środowisk kaszubskich i naukowo-literackich, skupionych głównie w Trójmieście. Wśród najbardziej twórczych postaci wyróżniał się publicysta i pisarz Lech Bądkowski (1920–1984). Będąc głównym ideologiem ruchu kaszubsko-pomorskiego, analizował kondycję społeczno-gospodarczą i świadomościową społeczności pomorskiej. Podkreślał jej zalety, piętnował wady Kaszubów, mobilizował do społecznej aktywności, także Kociewiaków, i występował przeciw przedkładaniu interesów grupowych czy lokalnych nad interes regionu, całego Pomorza i państwa. Analizując kaszubsko-pomorskie drogi w XIX i XX w., wzywał do działań na rzecz przyszłości. Jako jeden z pierwszych w kraju zaangażował się w porozumienie między Niemcami a Polakami.

Źródło: J. Borzyszkowski, *Historia Kaszubów*, Gdańsk 2014, s. 294–296.

1. Jakie poglądy głosił Lech Bądkowski?

.....

.....

.....

2. Jaki stosunek do Kaszubów miał sekretarz wojewódzki partii komunistycznej?

.....

.....

.....

ĆWICZENIE 3

Jak myślisz, jakie znaczenie dla kultury Kaszub w okresie PRL miało wydawanie książek i czasopism w języku kaszubskim? Uzasadnij swoją odpowiedź.

.....

.....

.....

.....

* czekam na fotografie Waszych notatek i oczywiście ćwiczeń do 25.05.2020r. - iklich@o2.pl ;

MIŁEGO DNIA

